

ЗВІТ
В.О. ЗАВІДУВАЧА КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені В. Н. КАРАЗІНА,
КАНДИДАТА ІСТОРИЧНИХ НАУК,
ДОЦЕНТА ПОТОЦЬКОГО ВЯЧЕСЛАВА ПЕТРОВИЧА
за 2022/2023 навчальний рік.

1. Робота з кадрами.

1.1. Склад кафедри (кількість осіб та ставок): загальна кількість науково-педагогічних працівників – 16 (12,35 ставок); кількість докторів наук, професорів – 2 (2); кількість кандидатів наук, доцентів – 10 (7,25); кількість викладачів без наукового ступеня – 0 (0); процент навчально-педагогічних працівників з науковими ступенями – 100%, зокрема докторів наук – 12,5 %, кандидатів наук – 87,5%; кількість аспірантів – 0.

1.2. Підвищення кваліфікації.

1) Старший викладач Домановська М.Є. Krakow University of Economics (Poland). Підвищення кваліфікації, стажування за програмою «New and innovative teaching methods». Презентовано власний досвід, отримано сертифікат NR 3329/MSAP/2023. Навчальне навантаження 180 годин – 6 кредитів ECTS.

Термін навчання: 01.03.2023 – 31.03.2023 р. Форма – дистанційна.

2) Доцент Зіневич Л.В. Центр українсько-європейського наукового співробітництва (м.Ужгород). Підвищення кваліфікації, стажування за програмою «Змінність дидактичних та соціокультурних аспектів в українській філології». Презентовано власний досвід, отримано сертифікат № ADV-300103-FSI від 12.03.2003. Навчальне навантаження 180 годин – 6 кредитів ECTS. Термін навчання: 30.01.2023 – 12.03.2023 р. Форма – дистанційна.

1.3. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення. Дотримання графіку стажування та підвищення кваліфікації ускладнено через обставини воєнного часу, а також з причини нерівномірного графіку навчального процесу, згідно якого викладання дисципліни «Історія України» сконцентровано у першому семестрі навчального року, а дисциплін мовної підготовки – у другому.

2. Результати науково-інноваційної діяльності і роботи з комерціалізації результатів НДР.

2.1. Загальна кількість публікацій – 15 (з них: 2 – навчально-методичні матеріали, 10 – публікації у фахових виданнях, 3 – тези).

Здійснено підготовку та опубліковано Вісник університету «Історія України. Українознавство: історичні і філософські науки» випуски 34, 35.

2.2. Відомості щодо всеукраїнських конференцій, проведених на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що були організовані кафедрою.

Кафедрою організовано 1 наукову конференцію, зокрема, Всеукраїнську наукову конференцію «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 205-річчя від дня народження М.І. Костомарова» (7 грудня 2022 року)

2.3. Організація наукової роботи студентів та її результати. Міждисциплінарний науковий семінар з урбаністики, керівник – доц. Чугуєнко М. В. (інформація на Facebook-сторінці освітньої програми «Урбаністичні студії»:

<https://www.facebook.com/ukr.urb/photos/a.157095761622620/745612709437586/>

та <https://www.facebook.com/ukr.urb/photos/a.157095761622620/761246847874172/>).

Викладачі кафедри доц. Редько Є.О, доц. Мариняк Р.С., доц. Курушина М. А., доц. Каруник К.Д. підготували та провели I етап XXIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика серед студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (28 листопада 2022 р.). Результати конкурсу на сайті факультету: http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/news_ua/news_141.html

Викладачі кафедри доц. Редько Є.О, доц. Мариняк Р.С., доц. Курушина М. А., доц. Каруник К.Д. брали участь в проведенні I етапу XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка для студентів нефілологічних спеціальностей (21 листопада 2022 року). Результати конкурсу на сайті факультету: http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/news_ua/news_140.html

Переможці обох конкурсів підготовлені доцентами Р.С. Мариняк і Є.О. Редько.

2.4. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення. Бажано активізувати участь кафедри в організації наукових конференцій, як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівні.

3. Результати роботи із забезпечення якості освіти.

3.1. Відомості про загальне та навчальне навантаження кафедри, середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників (НПП). Загальне навчальне навантаження складало 7651 годину; кількість ставок – 16 ст.; середнє навантаження на ставку – 600 годин.

3.2. Ліцензування та акредитація напрямів і спеціальностей підготовки фахівців.

Кафедра, викладачі якої працюють на всіх факультетах університету, брала участь у підготовці документації для проведення ліцензування та акредитації на факультетах, що проходили її протягом 2022-2023 навчального року, а також у підготовці пакету документів для освітньої програми «Урбаністичні студії» на філософському факультеті.

3.3. Запровадження нових навчальних дисциплін.

Кафедрою розроблено освітньо-професійну програму «Урбаністичні студії» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 034 «Культурологія». У 2018/2019 навчальному році вперше здійснено набір на денну форму навчання за цією освітньою програмою, у 2022/2023 навчальному році здійснено набір тільки на денну форму навчання. Метою програми є всебічна підготовка фахівців, здатних досліджувати й організовувати проживання і діяльність людини в містах різних типів, налагоджувати взаємодію різних елементів міського організму, застосовувати адаптаційні практики, здатних розглядати місто як соціокультурний організм. Викладачами кафедри здійснюється підготовка для читання дисциплін, передбачених навчальним планом для студентів I-IV курсів ОПП «Урбаністичні студії». Зокрема можна виділити такі нові курси, як «Ревіталізація міського простору» (доц. Снітко І.А.), «Методи студіювання в урбаністиці» (ст. викладач Боженко А.О.), «Харків: місто і люди» (проф. Чорний Д.М.), «Соціолінгвістика. Мова міста» (доц. Курушина М.А., доц. Редько Є.О., «Волонтерська діяльність: особливості великих і малих міст» (ст. викладач Нестеренко В.О.); «Семіотика міста» (доц. Мариняк Р.С.), «Урбаністичні образи: проблеми збереження і вивчення» (доц. Аксьонова Н.В.).

Викладачами кафедри розроблено нові оригінальні авторські курси, що пропонуються студентам університету за вибором як міжфакультетські: «Сектантство як соціокультурний феномен» (доц. Єремєєв П.В.), «Теорії націоналізму» (доц. Чугуєнко М.В.), «Вступ до урбаністики» (ст. викл. Боженко А.О.). Загалом викладачами кафедри у 2022/2023 навчальному році прочитано одинадцять міжфакультетських дисциплін.

3.4. Робота з вступниками.

Профорієнтаційна активність були сконцентровані на реалізації пункту «Абітурієнт Каразінського» «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 роки». В її рамках здійснювалися такі заходи:

3.4.1. Проведення майстер-класів із складання НМТ з «Історії України» та «Української мови» доцентами Н. В. Аксьоною, Р. С. Мариняк, Є. О. Редьком, викладачем В.О. Нестеренко в рамках роботи університетського ЦДО, Регіонального центру із проведення НМТ та під час днів відкритих дверей в університеті.

3.4.2. Здійснено розробку і інформаційне наповнення, оновлювання і підтримку роботи сторінки кафедри українознавства на сайті філософського факультету у межах доменного поля університету (<http://philosophy.karazin.ua/>), сторінки кафедри українознавства у соціальній мережі [facebook.com](https://www.facebook.com/Philosophy.Karazina/) (відповідно: <https://www.facebook.com/Philosophy.Karazina/> та <https://www.facebook.com/ukr.urb/>), Інстаграм та Телеграм (@ukr_urban) та сторінки Вісника Харківського національного університету серія «Історія

України. Українознавство: історичні та філософські науки» та сайті університету (<https://periodicals.karazin.ua/uahistory>).

3.4.5. Розміщення на youtube каналі Karazin Urban Studies відеозаписів матеріалів з Урбаністичних студій (проф. Чорний, доценти Аксьонова Н. В., Р.С. Мариняк, М.А. Курушина, В. П. Потоцький, Е. О. Редько, М.Є. Домановська, ст. викл. В.О. Нестеренко, А. О. Боженко, Я.І. Шкабура) Сторінки курсу у facebook:

https://www.facebook.com/events/238576971312685/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22surface%22%3A%22page%22%7D%7D

та https://www.facebook.com/events/757635215144216/?active_tab=discussion

https://www.youtube.com/watch?v=l2aero_yNEM

<https://www.youtube.com/watch?v=BM5TILSjglo>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZrJyZ7pbriI>

<https://www.youtube.com/watch?v=HeqJMgyciHU>

<https://www.youtube.com/watch?v=JmgzkDD8vKk&t=51s>

<https://www.youtube.com/watch?v=8dO9RPKZ1Jg>

<https://www.youtube.com/watch?v=WMnQO3Us1Sk>

<https://www.youtube.com/watch?v=WSSC9DU1gGo>

<https://www.youtube.com/watch?v=6eMV5pAK8DQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=mcnCBN6szIo>

<https://www.youtube.com/watch?v=uRqn3f-xDA0>

<https://www.youtube.com/watch?v=oCjMi9dp1Mo>

<https://www.youtube.com/watch?v=jGPlsbyTb1U&list=PLho8MdDLai5R0yPkICdMo-b-GPHKeJtLp>

<https://www.youtube.com/watch?v=Nrlhy5ttqRs&list=PLho8MdDLai5R0yPkICdMo-b-GPHKeJtLp&index=2>

<https://www.youtube.com/watch?v=UJx5acJ5VD0&list=PLho8MdDLai5R0yPkICdMo-b-GPHKeJtLp&index=3>

3.4.6. В умовах обмежень, викликаних військовим часом, кафедра активно проводила профорієнтаційну роботу, використовуючи як інтерактивні засоби, так і очне спілкування з абітурієнтами. Слід відзначити велику роботу, що провели доценти кафедри М.А.Курушина та І.А. Снітко, які у межах загальноуніверситетської акції «Старт кар'єри» підготували та провели низку зустрічей зі стейкхолдерами, фахівцями у галузі урбаністики, архітектури та музеєзнавства. Інформацію про проведені заходи можна знайти на сторінці факультету у розділі «Новини»:

http://philosophy.karazin.ua/ua/news/news_155.html

Відповідні відеозаписи розміщені на каналі Karazin Urban Studies:

<https://www.youtube.com/watch?v=BZU1jX8Oan0>

<https://www.youtube.com/watch?v=OtOpov7Zujs>

<https://www.youtube.com/watch?v=y0L3o5ochHo>

3.4.7. Старші викладачі В.О. Нестеренко та Я.І. Шкабура брали участь в організації проведення Дня відкритих дверей в університеті, де представляли перед абітурієнтами філософський факультет та освітньо-професійну програму «Урбаністичні студії». Ними було підготовлено та репрезентовано значний наочний матеріал та проведено консультативну роботу. Звіт про даний захід можна знайти за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=wPK1yO05QyU>

Доцент І.А. Снітко та старший викладач В.О. Нестеренко виступали перед абітурієнтами в межах проекту офлайн-лекцій «Karazin weekends for schoolstudents». Інформацію про ці заходи можна переглянути на телеграм-каналі «Абітурієнт Каразінського»: <https://t.me/StartKarazinUniver>

Також велика кількість матеріалів рекламного характеру була розміщена на сторінці «Урбаністичні студії» у Facebook <https://www.facebook.com/ukr.urb/>

Очікувані результати всіх заходів – виконання ліцензійного обсягу на вступ абітурієнтів у 2023 році.

3.5. Забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті університету (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо).

Всі навчальні курси, що викладаються кафедрою, забезпечені необхідним набором матеріалів, розміщених на сторінці кафедри сайту філософського факультету в рамках реалізації завдань розділу «Електронне навчання» «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 роки».

3.6. Розвиток кафедрального веб-сайту.

Впродовж 2022/2023 навчального року на сторінці кафедри українознавства (перехід – з сайту філософського факультету за посиланням: <http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/ua.html>) виконано таку роботу:

3.6.1. Оновлено інформацію про персональний склад кафедри в цілому та персональні сторінки всіх викладачів кафедри.

3.6.2. Регулярно, в середньому двічі на місяць, оновлювалися новини кафедри інформацією про проведені та заплановані кафедрою заходи.

3.6.3. Наповнено відповідною інформацією сторінки про наукову роботу кафедри, навчально-методичні та наукові видання кафедри. Кожному виданню присвячено окрему сторінку з його анотацією, фото обкладинки та інформацією про зміст. Кілька видань розміщено у повнотекстовому варіанті.

3.6.4. Окремо на сайті подано повнотекстові електронні версії усіх Вісників кафедри, Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки».

3.6.5. За активної участі викладачів кафедри створено сторінки з анотаціями та програмами нормативних курсів та курсів за вибором, що викладаються на кафедрі.

3.7. Контроль якості навчального процесу, аналіз проведення відкритих занять.

Викладачами кафедри проведено 16 відкритих занять, які проводилися в онлайн-режимі на платформі Zoom. Кожне відкрите заняття проходило обговорення на засіданнях кафедри під часу звіту викладача. Завідувачем кафедри також відвідано лекції, семінари, заліки та іспити 9 викладачів. На кафедрі ведеться журнал обліку взаємовідвідувань занять викладачами, в який регулярно вносилися відповідні відгуки.

3.8. Оновлення форм і методик викладання.

В умовах карантину, а потім і воєнного стану головну увагу на кафедрі українознавства приділено вдосконаленню методики дистанційного викладання навчальних дисциплін, накопичується досвід, протягом року розробляються та впроваджуються інноваційні підходи в рамках читання курсів та спецкурсів.

3.9. Розробка електронних (дистанційних) курсів за заочною формою навчання, запровадження елементів електронного навчання при навчанні за денною формою. Постійно оновлюються та використовуються у навчанні електронні курси для дистанційного навчання проф. Чорним Д. М., доцентами Аксьоною Н. В., Потоцьким В.П., ст. викладачами Домановською М.Є., Боженко А.О., Шкабурою Я.І. з «Історії України», доцентами Курушиною М.А., Мариняк Р.С., Редьком Є.О. – «Українська мова за професійним спрямуванням».

3.10. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

Відсутність належної технічної бази на кафедрі, в тому числі й оновлення оргтехніки, досить заважають впровадженню у навчання нових інтерактивних методик викладання.

4. Міжнародне та міжвузівське співробітництво.

4.1. В ході виконання наявних угод про співпрацю із Інститутом Вихідним Університету імені Адама Міцкевича (д. габілітований К. Петкевич, доцент М. Ягер, д. габілітований Г. Скруква, Познань) та Канадським інститутом українських студій (проф. Кравченко В., Едмонтон) і персональних зв'язків з д. філософії Е. Нарвселіус (Лундський університет, Швеція) – залучені як члени редколегії та підготовлено до друку три випуски Вісника Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки» (Випуск 34, 35) здійснювалося рецензування статей, поданих для публікації у Вісниках.

4.2. Індивідуальне співробітництво фахівців: Проф. Г.Г. Грінченко очолює Українську асоціацію усної історії (<https://oralhistory.com.ua/akadem-zhittya/proekti/sluhati-chuti-rozumiti-2021-12-15/>), яка створила Український

громадський архів усних історій (осінь 2017 р.) та протягом 2022/2023 рр. регулярно поповнює архів. Професор Г.Г. Грінченко була в оргкомітеті міжнародної конференції Witnessing the War in Ukraine: Vectors of Reflection, Practices of Documentation: [Summer Institute](#) 12-16 June, 2023 - Krakow, Poland.

4.3. Старший викладач М.Є. Домановська взяла участь у двох міжнародних проектах:

Dumbarton Oaks Mentorship Program

and Research Grants for Scholars Affected by the Conflict in Ukraine (2022, Washington DC, the USA), June 2022 – June 2023 (<https://www.doaks.org/research/fellowships-and-awards/opportunities-ukraine-scholars>)

Shevchenko Emergency Fund to support Ukrainian Scholars and Artists displaced by war

(Shevchenko Scientific Society in New York, the USA). August 2022 – August 2023 (<https://shevchenko.org/news-events/news/cfa-sef-fellowships/>)

4.4. Доценти К.Д. Каруник, Є.О. Редько, ст. викладачі В.О. Нестеренко, М.Є. Домановська, А.О. Боженко взяли участь у 10 міжнародних конференціях, що проходили у США, Італії, Португалії, Швейцарії, Бельгії, Чехії, Польщі.

5. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами.

Куратори академічних груп: ст. викладачі М.Є. Домановська, В. О. Нестеренко, Я.І. Шкабура, доцент В. П. Потоцький здійснювали роботу згідно із планом виховної роботи філософського факультету. Доцент М.А. Курушина виконує обов'язки замісника декана філософського факультету з виховної роботи. Взаємодія із студентським самоврядуванням здійснювалася шляхом обговорення результатів студентського моніторингу «викладач очима студентів». В результаті були прийняті рішення щодо суттєвого оновлення та осучаснення навчальних курсів, що читаються на факультетах університету з метою максимального наближення їх до потреб студентів тієї чи іншої спеціальності. Питання розглядалися на засіданнях кафедри тричі протягом навчального року.

6. Робота зі створення безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки.

На кафедрі кожні пів року проводяться інструктажі із дотримання безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки, ведуться «Журнал адміністративно-громадського контролю за охороною праці», «Журнал реєстрації з питань охорони праці на робочому місці» (повторні інструктажі – 07.09.2022 та 01.03.2023) та «Журнал реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки» (повторні інструктажі – 07.09.2022 та 01.03.2023).

7. Завдання кафедри у наступному навчальному році.

У наступному навчальному році пріоритетними в роботі кафедри будуть заходи із реалізації «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019- 2025 роки» та подальший розвиток системи дистанційного навчання. З урахуванням європейських та світових освітніх стандартів буде здійснюватися подальше вдосконалення НМК із дисциплін, викладання яких забезпечує кафедра; видання науково-методичної літератури; здійснення прийому на бакалаврат за освітньою програмою «Урбаністичні студії»; сприяння академічній мобільності викладачів та осіб, що навчаються; публікація статей у світових наукових журналах з імпаکت-фактором та, зокрема, у журналах реферативної бази даних Scopus, просування Вісника кафедри Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки» до провідних науково-метричних баз; створення умов для отримання викладачами кафедри сертифікатів B2 з англійської мови в рамках реалізації стратегії розвитку університету.

Звіт затверджено на засіданні кафедри від 29 серпня, протокол №13

В.о. завідувача

кафедри українознавства

В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ